Dvidešimt antrus metus lietuvišką laidą Argentinoje kuriantis Juanas: „Per šį laiką nepasikeitė tik aistra lietuvybei“

Metų pabaigoje Argentinos radijo bangomis jubiliejinį 600-ąjį kartą nuskambėjo šalyje gyvenančių lietuvių kuriama radijo programa „Ecos de Lituania“ (liet. „Lietuvos aidai“). Ne visi žino, kad ši laida turi gilias tradicijas – pirmą kartą lietuviškas žodis Argentinoje skambėjo dar 1947 m., tačiau po dvidešimt vienų metų veiklos stojo net tris dešimtmečius trukusi tyla. 2003 m. laidą atkūrė aktyvus Argentinos lietuvių bendruomenės narys, žurnalistas Juanas Ignacio Fourmentas Kalvelis, kuris kartu su kolegomis ją veda iki šiol. „Ecos de Lituania“ yra pelniusi ne vieną Argentinos provincijų ir savivaldybių apdovanojimą, jos klausosi ne tik lietuviai Pietų Amerikos šalyse, bet ir JAV ir Europoje. Su svetainė *Pasauliolietuvis.lt* J. I .Fourmentas Kalvelis pasidalijo turtinga laidos istorija, papasakojo jos kūrimo užkulisius ir kaip į kūrybos procesą kadaise įtraukė visą šeimą.

Ana Vengrovskaja

Pasauliolietuvis.lt

Juanai, radijo laidą „Ecos de Lituania“ atgaivinai 2003 m., tačiau šios programos istorija prasidėjo kur kas anksčiau. Gali papasakoti, ką žinai apie tą laidą, kurią kūrė Tavo „praeities“ kolegos 1947–1971 metais? Kiek panašumų yra tarp senosios ir naujosios laidų versijų?

„Ecos de Lituania“ kūrėjas Zeferinas Juknevičius | Nuotrauka iš knygos „Lietuviai Argentinoje: 1918–1968 Lietuvos laisvės kovos metai“

Lietuvišką radijo valandėlę pokariu įkūrė Zeferinas Juknevičius (isp. Ceferino Juchnevich). Nuo 1947 m. žinios apie Lietuvą ir jos kovą už laisvę buvo perduodamos ispanų kalba. Radijo valandėlėse galimybę išsakyti savo nuomonę ir paramą Lietuvai turėjo ne vienas aukštas šalies politikas, karininkas, visuomenės veikėjas. Z. Juknevičius šias radijo valandėles transliavo iki 1971 metų. Kiekviena jo transliuota laida buvo baigiama žodžiais: „Vėliau ar anksčiau Lietuva bus vėl laisva.“

Taigi tiek daug metų buvo girdimas lietuviškas žodis, skambėjo lietuviškos dainos, buvo perduodamos žinios iš mūsų senelių ir tėvų žemės.

Laidos pradžios man neteko girdėti, nes dar nebuvau gimęs. Bet vėliau, kai

bendraudavau su kitais bendruomenės nariais, jie pasakodavo, kad Juknevičius buvo labai patriotiškas, bendruomenės lyderis, vadovavo daugeliui veiklų. Mane labai inspiravo jo charizma, veiklumas ir lyderystė. Manau, kad panašumas yra aistra ir meilė Lietuvai. Skirtumas – laikas. 30 metų yra ilgas laiko tarpas. Man technologiniu atžvilgiu lengviau. Modernizavosi visas pasaulis. Man lengviau sujungti polkos, valso ritmus su šiuolaikine lietuviška muzika, sužinoti daugiau naujienų ir jas ištransliuoti negu tuo metu Zeferinui. Yra internetas, lengviau skleisti lietuvišką žodį, bet tam vien technologijų neužtenka. Yra noras, pasiryžimas, atsidavimas, darbas. Tai mus vienija su Zeferinu.

"Lietuvos Aidai - Ecos de Lituania" Radio Valandėlės direktorius, Zeferinas Juknevičius-Iujnevich kartu su valandėlės sekretorium ir komentatorium studentu Pranu Juozu Juknevičium radio valandėlės translacijos metu.
Durante una trasmisión radial junto al Sr. Ceferino Iujnevich-Juknevicius colabora su hijo Francisco José.

Nuotrauka iš knygos „Lietuviai Argentinoje: 1918–1968 Lietuvos laisvės kovos metai“

Kaip Tau kilo idėja atgaivinti šią laidą ir kodėl tai atrodė svarbu?

Užsitęsusi tyla Beriso (*Berisso*) mieste, Argentinoje, buvo nutraukta 2003 m. gegužės 18 d., kai laidos transliacijas atnaujinau „Difusión“ radijo bangomis. Man

tai buvo svarbu ir tada, ir dabar. Esu Argentinos lietuvių bendruomenės valdybos narys, buvau Argentinos lietuvių jaunimo sąjungos valdybos pirmininku, atstovauju Pietų Amerikai įvairiose diasporos organizacijose, tokiose kaip Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga (PLJS) ir Pasaulio lietuvių Bendruomenė (PLB), Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės komisija.

Per pirmus dvejus transliacijos metus buvo pranešamos žinios ne tik apie Berise gyvenančius lietuvius, klausytojai taip pat buvo supažindinti su kiekviena Pietų Amerikoje esančia ir savo veiklą plėtojančia lietuvių bendruomene. Kai 2004 m. iš Argentinos į Vasario 16-osios gimnaziją (Vokietija) išvažiavau mokytis lietuvių kalbos, radijo laidą „Ecos de Lituania“ ėmėsi vesti mano tėvai Isabel Kalvelis ir Juanas José Fourmentas, visus metus jie rengė reportažus, kalbino bendruomenės narius. Per šiuos metus išaugo ir radijo valandėlės kolektyvas.

Lietuvybė man buvo svarbi kaip oras. Tuo metu studijavau žurnalistiką, komunikacija buvo mano „arkliukas“, turėjau daug ambicijų, mačiau ir supratau, kad trūksta bendravimo, informacijos tarp lietuvių bendruomenių, jos narių ir lietuviškų šaknų turinčių palikuonių. „Ecos de Lituania“ tapo tiltu šiam bendravimui, žinių srautui.

Atgaivinta programa jau transliuojama dvidešimt antrus metus ir neseniai atšventė 600-osios laidos jubiliejų. Kaip ji per šiuos metus pasikeitė?

Kas pasikeitė? Geras klausimas. Argentina pasikeitė, Lietuva labai pasikeitė ir aš pasikeičiau. Nepasikeitė tik aistra lietuvybei. Darbas su socialiniais tinklais padeda „lengviau“ įtraukti naujus klausytojus, bet jiems išlaikyti reikia daug darbo ir pastangų.

Pasikeitė ir Lietuvos institucijų (LR Seimo, Vyriausybės, Užsienio reikalų ministerijos, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Kultūros ministerijos) požiūris į diasporą. Labai džiugu, kad skiriama daugiau dėmesio įvairių šalių lietuvių problematikai, poreikiams, elementaraus gyvenimo ir veiklos supratimui. Taip pasaulyje išsibarstę lietuviai lengviau integruojasi į lietuvių tautą.

Tas supratimas, bendravimo laisvumas, aišku, padeda ir „Ecos de Lituania“ veiklai. Greičiau ir lengviau galime gauti ir transliuoti naujausias žinias, aptarti aktualius klausimus ar leisti lietuvišką muziką, kuri dabar skamba Lietuvoje.

2024 m. lapkritį programos kūrėjai šventė 600-osios laidos jubiliejų | Laidos kūrėjų nuotr.

Kas, be Tavęs, yra laidos kūrėjai?

Didžiausi mano palaikytojai, rėmėjai ir aktyvūs laidos kūrėjai yra mano tėvai. Jų tikėjimas manimi ir palaikymas buvo nuo pat pradžių mano idėjos atkurti radijo laidą „Ecos de Lituania“ pagrindas. Labai skaudu ir gaila, kad mamos Isabel Kalvelis jau nėra tarp mūsų, bet jos palaikymą jaučiu visada. Su tėčiu Juanu Jose Fourmentu dirbame ir dabar. Paradoksalu, tėtis neturi lietuviškų šaknų, jo ištakos Prancūzijoje, bet meilė mamai ir man jį skatina dirbti radijo laidoje, puoselėti lietuvišką dvasią. Jis komandos muzikinio takelio režisierius. Su didžiausiu malonumu prisideda prie laidų vedimo ir naujienų aktualijų paieškos. Mes gi visi dirbame iš idėjos, iš meilės Lietuvai, iš patriotizmo, iš kažko aukštesnio negu materialumas. Dirbame kaip „kumštis“, kuriam svarbi lietuvybė.

„Ecos de Lituania“ komanda šiandien: Juanas Ignacio Fourmentas Kalvelis (administracijos vadovas, režisierius, vedėjas), Juanas José Fourmentas (vedėjas, muzikos režisierius), Mariano De Secco (garso operatorius, technikas), Irene

Andrunavicius (lietuvių kultūra ir papročiai), Mirta Cecis (kulinarija), Carlosas Hermida Suárezas (pasaulio naujienos), Noelia Mobilio Flammini (Lietuvos istorija), Juanas Francisco Klimaitis (įvairenybės), Arielis Lo Pinto (kultūra, kinas), José Pulikas (kultūra, bendruomenių veikla).

Papasakok, kaip vyksta laidos transliacija: kokias temas aptariate, ar kviečiate pašnekovus ir pan.?

Laidos kūrėjai siekia išsaugoti lietuvybę Argentinoje ir visoje Pietų Amerikoje, puoselėdami gimtąją kalbą, išlaikydami papročius ir tradicijas, perduodami tautosaką, istoriją ir geografiją ir t. t. „Ecos de Lituania“ yra vienintelė lietuviška radijo programa visoje Pietų Amerikoje. Tačiau kūrybinė grupė supranta ir atsižvelgia į tai, kur esame, kur gyvename, kur dirbame – Argentinoje. Kita šalis, kita kultūra, tradicijos ir kalba. Taigi antras ir ne mažiau svarbus mūsų tikslas yra tas, kad argentiniečių tauta daugiau sužinotų apie Lietuvą, kokia tai yra šalis. Vienas iš svarbiausių laidos tikslų – jaunimo ugdymas lietuviška dvasia. Jaunimas yra ateitis. Su „Ecos de Lituania“ komanda siekiame pritraukti kuo daugiau jaunimo į lietuviškas veiklas.

Kiekvieną penktadienį yra skelbiamos lietuviškos žinios, pasakojama Lietuvos istorija, pateikiami lietuviškų patiekalų receptai. Be to, radijo eteryje skamba lietuviškos dainos ir skelbiama informacija apie Argentinos ir Pietų Amerikos lietuvių bendruomenių veiklą, lietuviškas tradicijas ir papročius. Pristatomi reportažai apie sportą. Skelbiama informacija Lietuvos pilietybės klausimais. Jeigu aš būnu Lietuvoje ar kokioje kitoje šalyje, kur susitinku su lietuvių bendruomenių atstovais, ar į Argentiną atvyksta svečiai – visada imu interviu, bendraujame, o vėliau tai pasiekia klausytoją. Aš pats vertėjauju, verčiu į ispanų kalbą. Stengiamės kuo plačiau klausytoją informuoti apie tai, kas aktualu, net ir kokia grupė atstovaus Lietuvai Eurovizijoje.

Laidoje svečiavosi užsienio lietuvių sielovadą koordinuojantis arkivyskupas Lionginas Virbalas | Laidos kūrėjų nuotr.

Ar laidos metu kalbate tik ispaniškai, ar yra ir lietuviškų intarpų?

Pagrindinė kalba, kuria vedamos laidos, yra ispanų. Taip siekiama, kad Pietų Amerikos gyventojai suprastų, apie ką yra kalbama ir pasakojama laidose, kad jiems būtų patogu klausytis radijo laidos. Dauguma lietuvių bendruomenės narių jau nebekalba lietuvių kalba. Tokia yra mūsų komunikacijos strategija. Pirmiausia pritraukti žmones, kuriems mūsų laida patiktų, o vėliau žengti kitą žingsnį: pradėti kalbėti lietuviškai.

Turime laidų vedėjus, kurie savo rubrikos metu kalba tik lietuviškai, taip klausytojai gali išgirsti, kaip skamba jų senelių kalba, vėliau pateikiame vertimą į ispanų kalbą. Pagrindiniai programų klausytojai yra Pietų Amerikos gyventojai. Europos laiku laida vyksta naktį. Bet, kaip minėjau, pasakojimai apie lietuvių tradicijas ir papročius skamba lietuvių kalba, aš tiesiogiai verčiu į ispanų kalbą. Eteryje visada skamba tiek ankstesnių laikų, tiek dabartinė lietuviška muzika, kurią šiuo metu transliuoja Lietuvos radijas ir televizija.

„Ecos de Lituania“ transliuojama penktadieniais | Laidos kūrėjų nuotr.

Kas yra jūsų klausytojai? Ar su jais bendraujate – pavyzdžiui, ar jie gali paskambinti tiesioginio eterio metu ir pasisakyti tam tikromis temomis?

Mūsų auditorija dažniausiai yra Argentinos ar visos Pietų Amerikos klausytojas. Taip, paskambinti mums tiesioginio eterio galima ir tai labai sveikintina. „Ecos de Lituania“ socialiniuose tinkluose yra skelbiami mūsų kontaktai, kuriais galima susiekti visada, taip pat ir eterio metu. Mes visada džiaugiamės klausytojų aktyvumu ir bendraujame jiems aktualiomis temomis.

Ar laida yra savanoriškas projektas, ar jus remia reklamos davėjai ar kitos organizacijos?

„Ecos de Lituania“ yra mūsų savanoriškas projektas. Vienintelis rėmėjas yra Lietuvių Fondas (JAV), kuris nuo 2005 m. mus nuolat finansuoja, ir galime išlaikyti radijo laidą. Be Lietuvių Fondo finansinio rėmimo būtų neįmanoma išlaikyti projekto. Esame labai dėkingi Lietuvių Fondui už paramą, supratimą ir finansinį palaikymą, be jo būtų tiesiog neįmanoma transliuoti vienintelę lietuvišką radijo

valandėlę Pietų Amerikoje.

Kokie, Tavo manymu, svarbiausi laidos pasiekimai? Už ką laidą yra gavusi apdovanojimų?

Lietuviška radijo laida „Ecos de Lituania“ pelnė nemažai premijų ir apdovanojimų. Buvo pripažinta geriausia metų radijo programa kitataučių bendruomenių kategorijoje Argentinoje, neseniai aštuntą kartą buvo apdovanota „Faro de Oro“ (liet. „Auksinis švyturys“) premija.

Mūsų laida Buenos Airių provincijos deputatų rūmų 1085 / 07 – 08 dekretu buvo oficialiai pripažinta „svarbios kultūrinės reikšmės“ programa. Džiaugiamės, kad pagrindinės Argentinos provincijos valdžios organizacijos atkreipia dėmesį į mūsų veiklą, vertina vedėjo ir viso kolektyvo darbą. Ši radijo valandėlė skleidžia žinias apie Lietuvą ne tik Argentinoje, bet ir visoje Pietų Amerikoje. Bendruomenės vardu palaikomas ryšys su Argentinos vyriausybės atstovais.

Taip pat ir La Platos (*La Plata*) miesto (Buenos Airių provincijos sostinė) Tarybos 59 dekretu „Ecos de Lituania“ oficialiai yra pripažinta „svarbios kultūrinės reikšmės“ programa. La Plata yra Buenos Airių provincijos sostinė, vienas iš svarbiausių Argentinos miestų (netoliese yra ir Beriso miestas, kur yra įsikūrusi lietuvių bendruomenė). Miesto atstovai puikiai bendrauja ir bendradarbiauja su „Ecos de Lituania“. Mums labai svarbu bendruomenės narius ir visą visuomenę informuoti apie Lietuvą, jos istoriją, tradicijas ir šių dienų aktualijas.

Pažymėtina, kad „Ecos de Lituania“ Berisso miesto mero dekretu ir San Martino miesto mero dekretu yra įtraukta į municipalinio paveldo sąrašus.

Brazilijos lietuvių bendruomenė radijo laidą „Ecos de Lituania“ įvertinto kaip „visuomenės paveldą“. Taip pat buvęs Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie LR Vyriausybės (dabar Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamentas) šią programą apdovanojo specialia nominacija.

Lietuviška radijo laida „Ecos de Lituania“ dalyvauja įvairiuose Argentinos radijo rengiamuose konkursuose, kurie vyksta visoje šalyje. Konkursų dalyvių programos transliuojamos FM bangomis iš visos Argentinos, „Ecos de Lituania“ atstovauja Argentinos lietuvių bendruomenei „Imigrantų“ kategorijoje.

Gauti šiuos apdovanojimus yra labai svarbu ir garbinga, bet už visa tai svarbiau ir

galingiau yra klausytojų, bendruomenių narių palaikymas. Tai džiugina sielą ir tada supranti, dėl ko tu tikrai įdedi tiek darbo, aistros ir atsidavimo. Kaip ir kiekvienam kūrėjui, auditorijos grįžtamasis ryšis yra medus sielai ir variklis ateities darbams ir projektams.

Laidos kūrėjai aštuonis kartus gavo „Faro de Oro“ (liet. „Auksinis švyturys“) apdovanojimą | Laidos kūrėjų archyvo nuotr.

Kaip su komanda paminėjote 600-osios laidos jubiliejų? Kokia buvo ši laida?

Ši laida buvo pilna nuostabių emocijų. Garbių asmenų (tuometinio užsienio reikalų ministro Gabrieliaus Landsbergio, Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės komisijos pirmininkės Dalios Asanavičiūtės, Lietuvos Respublikos ambasadorės Ispanijos Karalystėje ir Argentinoje Lyros Puišytės-Bostroem, PLB pirmininkės Dalios Henke, Lietuvos Respublikos kultūros atašė Europos Sąjungoje Vidos Gražienės, klausytojų ir kitų bendruomenių sveikinimo žinutės glostė komandos narių širdis. Tikrai buvo pakili atmosfera ir supratimas,

kad mes tiek metų dirbame kartu, transliuojame lietuvišką žodį. Valgėme lietuvišką kugelį ir smetonišką „Napoleono“ tortą, gėrėm argentinietišką šampaną ir džiaugėmės savo draugyste ir bendryste.

Laidos kūrėjų nuotrauka

Kokią matai laidos ateitį, kiek ji dar gyvuos?

Lietuvybė mano aistra ir esybė, labai tikiuosi, kad „Ecos de Lituania“ gyvuos dar ne vieną dešimtmetį. Kol aš čia, šioje žemėje, lietuviškas žodis bus transliuojamas eteryje. Vėliau, ateityje, gal mano aistra užsidegs mano dukrytė ar kuris iš sūnų, o gal kuris iš būsimų bendruomenės vadovų. Panašiai, kaip aš kažkada šią ugnelę

perėmiau iš Zeferino Juknevičiaus. Tai ir yra tęstinumas, tai ir yra lietuvybės išsaugojimas.

Ačiū už pokalbį.

„Ecos de Lituania“ galite klausytis nuo 21.00 iki 22.00 val. (Argentinos laiku) FM Difusión (98,1 Mhz) radijo bangomis Argentinoje arba internetu, interneto svetainėje http://www.fmdifusionberisso.com.ar/2radio/ ir socialiniuose tinkluose https://www.facebook.com/EcosdeLituaniaLietuvosAidai bei Instagram @ecosdelituania.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.

MRF
MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS
2025 M. SUTEIKĖ 4 TŪKST.
EURŲ PARAMĄ PLB PROJEKTUI
„PASAULIO LIETUVA“